

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 2. czerwca 2017 roku (...) Spółka akcyjna z siedzibą w W. (zwana dalej: (...)) wystąpił przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O. (zwanej dalej: (...)) o zapłatę kwoty 2.625,00 zł wraz z odsetkami w wysokości ustawowej za opóźnienie od dnia 4. marca 2017 r. do dnia zapłaty, a także o zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu od pozwanego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód wskazał, że na podstawie umowy cesji z dnia 16. lutego 2016 roku, na pozwanego zostały przeniesione prawa i obowiązki cedenta - M. G., wynikające z łączącej go z powodem umowy pośrednictwa w zakresie pozyskiwania przez cedenta nowych klientów dla spółki i sprzedaży oferowanych przez spółkę produktów. Wskazał, iż za zawarcie i obsługę umowy ubezpieczenia cedent był uprawniony do otrzymania prowizji w wysokości 75% składek opłaconych w pierwszym roku polisowym, w przypadku zaś wygaśnięcia umowy ubezpieczenia w ciągu 24 miesięcy od jej zawarcia, część składki podlegała zwrotowi. Powód wskazał, iż w związku z nieopłaceniem przez ubezpieczonego składki, po stronie pozwanego powstał obowiązek zwrotu prowizji w wysokości 50% otrzymanej kwoty prowizji (pozew, k. 2-6v).

W dniu 26. czerwca 2017 r., wydany został w sprawie nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym (nakaz zapłaty, sygn. akt IX GNc 4134/17, k. 37). Jego odpis został doręczony stronie pozwanej w dniu 17. lipca 2017 r. (k. 50).

W dniu 18. lipca 2017 r. pozwana (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O. złożyła sprzeciw od ww. nakazu zapłaty i zaskarżając go w całości, wniosła o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie kosztów procesu na jej rzecz.

Uzasadniając swoje stanowisko pozwana zakwestionowała dochodzone roszczenie co do zasady. Podniosła, iż powodowi przysługiwał zwrot prowizji w wysokości 50% otrzymanej kwoty prowizji, ale tylko w przypadku rozwiązania umowy ubezpieczenia przed upływem 12 miesięcy od dnia jej zawarcia. W niniejszej zaś sprawie ubezpieczony opłacił składkę roczną z góry, za cały okres 12 miesięcy, umowa zaś została rozwiązana w 14 miesiącu obowiązywania umowy, a zatem powodowi nie przysługuje zwrot prowizji (sprzeciw od nakazu zapłaty, k. 44, 60-63).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 25. kwietnia 2014 roku (...) Spółka akcyjna z siedzibą w W. (Spółka lub (...)), zawarł z M. G., prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą Agent Ubezpieczeniowy M. G. w O. ((...)) umowę pośrednictwa nr (...). Na podstawie zawartej umowy (...) zobowiązał się do stałego współdziałania ze Spółką przy pozyskiwaniu przez Spółkę klientów w zakresie oferowanych przez Spółkę produktów finansowych na zasadach określonych w umowie. W zamian Spółka zobowiązała się do zapłaty wynagrodzenia zgodnie z zasadami określonymi w §5 i załączniku nr 1 stanowiącym integralną część umowy. Partnerowi przysługiwało wynagrodzenie po wykonaniu usługi pośrednictwa przy pozyskaniu Klienta na produkt finansowy oferowany przez Spółkę oraz rejestrację wskazanych danych w systemie Idea. Wykonanie usługi pośrednictwa przy pozyskiwaniu klientów na produkty finansowe, jak również wysokość wynagrodzenia i zasady jego wypłaty określał załącznik nr 1 do umowy. (...) był zobowiązany do zwrotu wypłaconej prowizji zawsze w przypadku odstąpienia przez Klienta od umowy, zgodnie z art. 812 § 4 k.c.; proporcjonalnie do okresu, za jaki prowizja została naliczona i wypłacona w części, a składka należna nie została opłacona przez Klienta; w trakcie pierwszych 12 miesięcy trwania polisy, w przypadku gdy Instytucja (...) jest zobowiązana do zwrotu ubezpieczającemu składki za okres, w którym nie udzielała ochrony ubezpieczeniowej, (...) był zobowiązany do zwrotu wypłaconej prowizji naliczonej od składki podlegającej zwrotowi. Prowizja lub jej część, do zwrotu której (...) był zobowiązany z uwagi na ww. punkty, miała zostać potrącona z należnych Partnerowi bieżących lub przyszłych prowizji, niezależnie od tytułu ich naliczenia i wypłaty. W przypadku braku możliwości dokonania potrąceń w trakcie obowiązywania umowy, jak również po jej rozwiązaniu lub wygaśnięciu, (...) był zobowiązany do dokonania zwrotu należności przelewem, w wysokości i na rachunek bankowy wskazany przez (...), w ciągu 7 dni, licząc od dnia

otrzymania pisemnego wezwania (okoliczności bezsporne; umowa pośrednictwa, k. 20-22v., załącznik nr 1, k. 23-25, porozumienie do umowy pośrednictwa, k. 29-29v.).

Prowizja z tytułu zawarcia oraz obsługi przez Partnera podstawowych umów ubezpieczenia (...) 2.0” ze składką opłacaną regularnie, naliczana i wypłacana jest zgodnie z zadeklarowaną przez klienta we wniosku częstotliwością opłacenia składki pierwszorocznej w wysokości 75% składek opłaconych w pierwszym roku polisowym (prowizja pierwszego roku) w części inwestycyjnej i części ochronnej. Prowizja wypłacona Partnerowi w pierwszym roku obowiązywania umowy ubezpieczenia (...) 2.0 z tytułu zawartych za jego pośrednictwem umów ubezpieczenia ze składką opłacaną regularnie, podlegała zwrotowi w następujących przypadkach, jeżeli zaistniały w okresie 24 miesięcy od daty zawarcia umowy ubezpieczenia (...) 2.0: wypowiedzenia przez ubezpieczającego umowy ubezpieczenia; nie zaksięgowania na rachunku danej umowy ubezpieczenia wymaganej składki modalnej w terminie określonych w ogólnych warunkach ubezpieczenia; rozwiązania umowy przez którąkolwiek ze stron. W przypadku opłacenia składek modalnych za okres od 1-12 miesiąca obowiązywania umowy, podlegało zwrotowi 50% prowizji (suplement produktowy, k. 25v.-27v.).

W trakcie obowiązywania umowy M. G. sprzedał oferowany przez spółkę (...) produkt finansowy (...) 2.0 ze składką roczną wynoszącą 7.000,00 zł. W związku z opłacaniem przez ubezpieczonego składki rocznej w wysokości 7.000,00 zł, w dniu 11. listopada 2015 r. spółka (...) wypłaciła M. G. prowizję w kwocie 5.250,00 zł, stanowiącą 75% wysokości składki (okoliczności bezsporne; potwierdzenie wykonania przelewu, k. 30).

W dniu 16. lutego 2016 r. pomiędzy M. G. (Cedent) a spółką (...) oraz (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O., reprezentowaną przez M. G. - Prezesa Zarządu spółki (Cesjonariusz) zostało zawarte porozumienie (cesja praw) do umowy pośrednictwa nr (...) z dnia 25. kwietnia 2014 r. Na podstawie zawartej umowy, Cedent oświadczył, iż z dniem 16. lutego 2016 r. przenosi prawa i obowiązki związane z realizacją umowy z dnia 25. kwietnia 2014 r. na rzecz Cesjonariusza, który tę czynność zaakceptował. Spółka (...) wyraziła zgodę na przeniesienie praw i obowiązków pomiędzy stronami (porozumienie, k. 28).

W dniu 16. grudnia 2016 spółka (...) przesłała spółce (...) raport o stanie zaległości w opłacaniu składek przez Klienta M. R. (nr polisy (...)), który zawarł umowę w ramach oferty (...) 2.0 (wiadomość e-mail, k. 45-46).

Pismem z dnia 22. lutego 2017 r. spółka (...) wezwała spółkę (...) do zwrotu nienależnej prowizji, z tytułu wykonywania umowy pośrednictwa nr (...), w wysokości 2.625,00 zł, w terminie 7 dni, tj. do dnia 1. marca 2017 r. Jako powód zwrotu prowizji, spółka (...) wskazała wygaśnięcie polisy klienta nr (...), pozyskanego przez Partnera, z powodu braku opłaconej składki po upływie pierwszego roku umowy (wezwanie do zapłaty wraz z załącznikiem, k. 31-32, wydruk z systemu śledzenia przesyłek, k. 33).

Stan faktyczny opisany powyżej był w większości bezsporny między stronami niniejszego postępowania. Podstawę ustaleń stanowiły zatem twierdzenia strony powodowej niezakwestionowane albo wprost przyznane przez pozwanego, a zatem dotyczące faktów bezspornych.

Przedstawiony powyżej stan faktyczny Sąd ustalił ponadto na podstawie powołanych przy odpowiednich partiach ustaleń dowodów: dokumentów prywatnych. Na poparcie swoich twierdzeń strony przestawiły wymienione wyżej kserokopie i wydruki dokumentów, które Sąd uczynił podstawą dokonanych ustaleń we wskazanym wyżej zakresie. Strony nie kwestionowały wiarygodności załączonych do pism procesowych odpisów dokumentów prywatnych, Sąd zaś nie znalazł jakichkolwiek podstaw, by czynić to z urzędu.

Postanowieniem na rozprawie z dnia 19. czerwca 2018 r. Sąd oddalił wniosek dowodowy strony powodowej o przesłuchanie stron, na podstawie art. 299 k.p.c., wobec tego, iż okoliczności sporne, na które miał zostać przeprowadzony zgłoszony przez pełnomocnika powoda dowód, zostały już dostatecznie wyjaśnione.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Na wstępie rozważań należy wskazać, że powód wywodził swe roszczenie z umowy pośrednictwa z dnia 25. kwietnia 2014 r., na podstawie której (...) zobowiązał się do stałego współdziałania z powodową spółką przy pozyskiwaniu przez nią klientów w zakresie oferowanych przez powoda produktów finansowych na zasadach określonych w umowie, w zamian za co powód zobowiązał się do zapłaty wynagrodzenia. Umowa zawarta przez powoda z M. G. była umową agencji uregulowaną w art. 758-7649 k.c. Przez umowę agencyjną przyjmujący zlecenie (agent) zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, do stałego pośredniczenia, za wynagrodzeniem, przy zawieraniu z klientami umów na rzecz dającego zlecenie przedsiębiorcy albo do zawierania ich w jego imieniu (art. 758 § 1 k.c.). Do zawierania umów w imieniu dającego zlecenie oraz do odbierania dla niego oświadczeń agent jest uprawniony tylko wtedy, gdy ma do tego umocowanie (art. 758 § 2 k.c.). Umowa agencji jest obustronnie profesjonalna, gdyż zarówno dający zlecenie, jak i agent winien być przedsiębiorcą. Umowa agencyjna jest umową dwustronną, konsensualną, wzajemną oraz odpłatną. Jej skutkiem jest powstanie trwałego, opartego na zaufaniu, stosunku pomiędzy stronami.

Legitymację bierną procesową pozwanego powód wywodził natomiast z porozumienia z dnia 16. lutego 2016 r., na mocy którego dotychczasowy (...) M. G., przeniósł na pozwanego ogół praw i obowiązków wynikających z zawartej z powodem umowy. Powyższe porozumienie zostało sporządzone na piśmie, za zgodą wierzyciela oraz dłużnika, w związku z czym uznać należy, że stanowiło ono przejęcie długu i przelew wierzytelności na podstawie art. 509 k.c. i art. 519 k.c.

Na podstawie zawartej umowy nie doszło jednakże od skutecznego przejścia uprawnień i obowiązków, wynikających z umowy pośrednictwa, na pozwaną spółkę. Powyższa umowa jest bowiem dotknięta sankcją nieważności, gdyż pozwana spółka nie była należycie reprezentowana. Wskazać bowiem należy, że ww. umowa została zawarta przez pozwaną spółkę oraz M. G., który jednocześnie jest Prezesem Zarządu pozwanej spółki i reprezentował ją podczas zawierania umowy cesji wierzytelności. Zgodnie natomiast z art. 210 § 1 k.s.h. w umowie między spółką a członkiem zarządu oraz w sporze z nim spółkę reprezentuje rada nadzorcza lub pełnomocnik powołany uchwałą zgromadzenia wspólników. Oznacza to, że jedynie te dwa podmioty są upoważnione do zawierania z członkami zarządu w imieniu spółki wszelkich umów. Niezachowanie tego wymagania powoduje bezwzględną nieważność umowy na podstawie art. 58 § 1 k.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23. lipca 2009 r., II PK 36/09, OSNAPiUS 2011 nr 5-6, poz. 77, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 1998 r., I PKN 489/97, OSNAPiUS 1999 nr 1, poz. 8; por. też uchwałę składu siedmiu sędziów NSA z dnia 10. lipca 2000 r., (...) 3/00 i (...) 4/00, (...) 2001 nr 1, poz. 87). Taka umowa nie może zostać również potwierdzona przez organ spółki działający prawidłowo, na podstawie art. 103 k.c. Zasada ta nie ma bowiem zastosowania w przypadku zawarcia umowy przez organ spółki w sytuacji gdy jest to bez wątpienia czynność dokonana w warunkach objętych hipotezą art. 210 k.s.h., który ogranicza prawo reprezentacji spółki przez zarząd w razie zawierania umów między spółką a jej członkiem zarządu. Taka umowa, zawarta z naruszeniem normy art. 210 k.s.h. jest umową bezwzględnie nieważną na podstawie art. 58 § 1 k.c. i nie może być konwalidowana przez jej późniejsze zatwierdzenie przez pełnomocnika, powołanego uchwałą wspólników (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 2. września 2015 r., VI ACa 1339/14).

W związku z powyższym umowa cesji wierzytelności z dnia 16. lutego 2016 r. była umową nieważną, zawartą z naruszeniem art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 210 § 1 k.s.h. To zaś prowadzi do wniosku, że pozwany nie ma legitymacji do występowania w niniejszym sporze.

Legitymacja procesowa stron badana jest przez Sąd z urzędu bez względu na podniesione przez stronę zarzuty. Mając to na względzie, powództwo należało oddalić ze względu na brak legitymacji do występowania w niniejszej sprawie po stronie pozwanego.

W świetle przesądzenia powyższych okoliczności dalsze rozważania dotyczące zasadności domagania się zwrotu prowizji przez powoda należy uznać za zbędne.

Mając na uwadze wszystkie wymienione wyżej okoliczności, na podstawie powołanych w uzasadnieniu przepisów Sąd orzekł jak w wyroku.

SSR Aleksandra Zielińska-Ośko

Z. Odpis uzasadnienia wraz z odpisem wyroku doręczyć pełnomocnikowi powoda.